

339

La Candelera

(ALDC, III, 563. *La Candelera*)

L'enunciat es refereix a la festa de la Purificació, que se celebra el 2 de febrer en commemoració de l'anada de la Verge Maria al temple als quaranta dies del seu part. El llat. FESTUM CANDELARUM 'festa de les candeles', per les que s'encenien en tal ocasió, va reduir-se a CANDELARUM, que, per atracció del suf. llat. -ARIU, va passar a CANDELARIUM, origen de (*Mare de Déu*) (*del, de*) *Candeler* (var. *d'Encandeler* 112, amb dissimilació de laterals [< del *Candeler*]), (*dia de*) *Candeler* 28; el nucli *Mare de Déu* (*Mar de Déu* 3, 13) va arrossegar el mot cap al femení (*Mare de Déu*) (*de, de la*) *Candelera* (var. *Encandeler* 115; *l'Encandeler* 110, 111; *Candel[ε]ra* 91, 95, 98, 106, 108, amb -[ε]- < -AI-, pròpia dels parlars pall. i rib.); (*el*) *dia de la Candelera* 17, 99, forma predominant, que presenta una versió culta, la *Candelària* (var. eiv. *Candelari* 83); (*el*) *dia (de) la Candelària* 162, 185, 189, pròpia sobretot del val., i una versió de *Candelera* més popular, més

elaborada, la (*Mare de Déu*) *Canalera* amb assimilació -ND- > n (veg. mapa 303), que també es troba en algunes poblacions val. *La Candelora* 85 és manlleu a l'it. *candelora*, on és el femení del der. del llat. (FESTUM) CANDELORUM; altres mots relacionats amb *candela*: *Mare de Déu Candelada* 86 o *de la candela* 120. Fan referència al dia de la festa *Mare de Déu de (del) febrer* 19, 25. Per antonomàsia, *dia de la Mare de Déu* 174. El nom ha nodrit molts refranys meteorològics: "Per la Candelera, gran fred o gran nevera; si no la fa al davant, la fa al darrere" 10; "La Candelera, si no fa fred per davant, la fa per darrere" 42; "Si la Candelera plora, el fred és fora; si la Candelera riu, el fred és viu" 60; "Per la Candelera, el berenar al radere; per Sant Miquel, el berenar se'm puja al cel; per un bon berenar, a l'endemà torna a baixar" 63.

La Candelera és el nom normatiu des del DG_I, 1932.

